

Отже питання евтаназії сприймається неоднозначно. З однієї сторони застосування евтаназії, забезпечує право людини на самостійне розпорядження своїм життям, а також гуманність, яка дозволяє не терпіти нестерпні страждання, високої позитивної оцінки заслуговує повага до волі людини, що бажає своїм відходом із життя зняти моральний і фінансовий тягар із близьких людей. З іншого боку евтаназія паралізувала б науковий прогрес, адже якщо евтаназія буде дозволена законодавцем, то медичному персоналові не доведеться відшукувати нові методи полегшення страждання хворого, ученим-біологам і генетикам не доведеться винаходити нові засоби боротьби з раком, СНІДом та іншими тяжкими хворобами.

Легалізація евтаназії призвела б до неприпустимого тиску щодо деяких інвалідів, престарілих і невиліковно хворих осіб, які б хотіли ще пожити, але водночас не хочуть бути "марним і тяжким тягарем" для суспільства. Складно буде встановити добровільність ухвалення рішення. І навіть у тому випадку, коли добровільна згода пацієнта є очевидною, завжди існує ймовірність того, що хворий, може переглянути своє рішення, тоді коли розпочата процедура позбавлення життя уже викличе незворотні зміни у його організмі. Отож, однозначний висновок щодо можливості застосування евтаназії зробити складно. У випадку дозволу проведення евтаназії потрібно враховувати безліч аспектів, чітко визначити процедуру виконання евтаназії, коло осіб, щодо яких вона може проводитися, визначити, яку кримінальну відповідальність нестиме та особа, яка якимось чином порушила процес евтаназії.

ЛІТЕРАТУРА

1. Конституція України від 28 червня 1996 року. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 254к/96-ВР.
2. Гришук В. Евтаназія: кримінально-правові проблеми // Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні: Матер. ІХ регіон. наук.-практ. конф. – Л., 2003. – С. 387–390.
3. Основи законодавства України про охорону здоров'я від 19 листопада 1992 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 4. – С. 26.
4. Цивільний кодекс України. – К., 2003. – 384 с.

Цівковський Роман Михайлович

курсант 4 курсу факультету з підготовки слідчих
Дніпропетровського Державного університету
внутрішніх справ
м.Дніпропетровськ
Науковий керівник: Однолько І.В.
Кандидат юридичних наук

ДЕТЕРМІНАНТИ ЗЛОЧИННОСТІ НЕПОВНОЛІТНІХ ТА ВПЛИВ ЗМІ НА ФОРМУВАННЯ ЗЛОЧИННОЇ ПОВЕДІНКИ

Проблема злочинності неповнолітніх за всіх часів була і залишається актуальною для будь-якого суспільства. Не є тут винятком і сучасне українське суспільство. Адже мова йде про ту його частину, яку воно має підтримувати та всіляко забезпечувати її фізичне, психічне та моральне здоров'я, виховання, підготовку до виконання своєї суспільної ролі за природним законом зміни поколінь. Зрозуміло, що виконання цієї суспільної функції багато в чому залежить від нормального соціального розвитку суспільства в цілому.

Причини й умови скоєння злочинів неповнолітніми загалом такі самі, що й зумовлюють злочинність дорослих. Це такі самі негативні явища і процеси, що відбуваються у суспільстві на макро та мікрорівні. Але з урахуванням особи

неповнолітнього вони мають певну специфіку, що пов'язана з особливостями соціально негативних потреб та інтересів неповнолітніх правопорушників. [1]

Злочинність неповнолітніх була предметом вивчення багатьох дослідників: правові аспекти проблеми досліджували В. Кудрявцев, Г. Мінковський, М. Костицький, В. Нор, О. Тузов, Ю. Заросинський, С. Поволоцька, Л. Дубчак, Ю. Завгородня, Ю. Абросімова, О. Бугера. Проте, спектр питань сучасної злочинності неповнолітніх, встановлення детермінант, що її породжують, залишаються актуальними й до сьогодні.

На мою думку вплив соціальних умов, суперечливостей у розвитку суспільства на характер морального формування особистості є вирішальним у поясненні протиправної поведінки неповнолітнього. Процеси та явища економічного, ідеологічного, культурно виховного характеру, що відбуваються у суспільстві, головним чином і детермінують поведінку дітей і підлітків. Ці процеси у загальній формі визначають умови життя у суспільстві, надають своєрідності діяльності по вихованню і навчанню неповнолітніх, формуючи їх особистість. Саме до процесів і явищ соціальної дійсності, що створюють негативні умови для життя і виховання неповнолітніх та сприяють скоєнню ними злочинів належать: значна соціальна диференційованість неповнолітнього населення за рівнем матеріального забезпечення, соціальним статусом; порушення принципів оплати праці; споживання грошових і матеріальних благ; процес розладу сім'ї, що супроводжується суттєвою зміною традиційного ставлення до виховання неповнолітніх; алкоголізм, нервово-психічні захворювання та хронічні захворювання батьків та інших осіб, що відповідають за виховання дітей та підлітків; низька правова свідомість батьків та дітей.

У кримінологічній літературі закріпилось визначення детермінації злочинності неповнолітніх як «витрат виховання», яке обумовлене економічним, ідеологічним, правовими та іншими заходами, що здійснюються у державі. [2]

До чинників, які обумовлюють злочинну поведінку неповнолітніх можна віднести наступне: негативний вплив сім'ї; недоліки у шкільному вихованні; незайнятість суспільною працею; негативний вплив мікросередовища; вади у діяльності правоохоронних органів, щодо профілактики злочинів неповнолітніх.

На думку Ю. Заросинського для встановлення причин та умов злочинності неповнолітніх має велике значення вивчення осіб неповнолітніх правопорушників, їх ставлення до праці і навчання. Особливу увагу слід приділити виявленню і вивченню осіб неповнолітніх, які покинули школу і не працюють. [3]

Зміни, які в даний час відбуваються у суспільстві суттєво впливають на криміногенну обстановку в цілому і відповідно на причини та умови злочинності неповнолітніх. Так, кожен 8 – 9 злочин в Україні вчиняється неповнолітніми, кількість підлітків, що вчинили злочин повторно, за останні роки збільшилось більш як на 19%. Майже кожен другий злочин скоюється підлітками у групі; частіше з особливою жорстокістю і цинізмом. Найкриміногеннішим віковим періодом є 16-17 років – у цьому віці підлітками вчиняється до 62 % злочинів від загальної кількості. [4]

Аналізуючи причини та умови, взаємодія яких сприяє вчиненню злочинів неповнолітніми, доцільно зазначити детермінанти які виділяє В.М. Кудрявцев: суб'єктивні і об'єктивні причини та умови. Суб'єктивні причини злочинів, у його розумінні, – це певні елементи соціальної психології, що суперечать ідеології суспільства і знаходять своє вираження у спотворених потребах, інтересах, цілях, мотивах, моральних цінностях і правосвідомості осіб, які вчиняють правопорушення. Об'єктивні причини злочинів – це певні суперечності у суспільному житті, економічних і соціальних відносинах людей. Суб'єктивні умови злочинів – це демографічні й соціально психологічні особливості населення (рис

характеру, вік, стать тощо) Об'єктивні умови злочинів – це недоліки організаційного і технічного порядку, що підтримують дію суб'єктивних і об'єктивних причин злочинів.

У кримінологічній літературі найчастіше підкреслюється значення кримінального впливу середовища на неповнолітніх. При цьому особлива увага приділяється мікросередовищу – сфері безпосереднього спілкування неповнолітніх.

Особливу роль соціалізації неповнолітніх відіграє сім'я. Сім'я виконує декілька функцій, одна з них – виховна. Саме у сім'ї дитина навчається сприймати світ, набирається життєвого досвіду. [6] Виховання правової культури починається також у сім'ї. Потрібно зазначити, що існує сімейна злочинність, коли підлітки втягуються у злочинну діяльність членами родини, у тому числі батьками, і не тільки у жебрацтво, а й у крадіжки, проституцію, тощо.

Серед загальносоціальних причин та умов злочинності неповнолітніх в Україні найбільше виділяються: неповнолітні особи які вчиняють суспільнонебезпечні діяння, проживає у сім'ях, з низьким або дуже низьким матеріальним статком; зниження купівельної спроможності більшості населення; постійний дефіцит грошей у сім'ях, несвоєчасна виплата заробітної плати, стипендій та пенсій у сім'ях, де проживають неповнолітні. [7]

Не менш важливою причиною злочинності неповнолітніх є їх незайнятість. [5] Потрібно зазначити, щодо традиційних чинників незайнятості неповнолітніх, коли сім'я або добре забезпечена, щоб утримувати неповнолітнього, або фактично втратила свій соціальний статус і не має змоги контролювати його поведінку, нині додалося безробіття молоді. Щорічно тисячам випускників середніх шкіл і профучилищ не вдається працевлаштуватись, і багато підприємств відмовляються брати на роботу підлітків. Не можуть знайти постійної роботи і більшість "відсіяних" зі шкіл. Як результат — майже половина неповнолітніх злочинців ніде не вчилися і не працювали.

З розвитком інформаційного забезпечення суспільства перелік детермінант злочинності неповнолітніх розширюється. Засоби масової інформації (ЗМІ), і особливо телебачення, стали невід'ємною частиною культури сучасного суспільства. Саме ЗМІ створюють своєрідний інформаційний фон, на основі якого людина і зокрема молода, формує певний світогляд щодо способу, і стилю життя, моделей поведінки. [8]

В цьому розумінні засоби масової інформації мають в своєму розпорядженні невичерпні можливості позитивного впливу на свідомість людей, формування у них, особливо у неповнолітніх і молоді, високих моральних якостей, громадської активності, зразків правомірної поведінки, нетерпимості до порушень закону тощо. [9]

Негативна інформація, що поширюється ЗМІ, несе небезпеку також з точки зору того, що психологічною особливістю злочинності неповнолітніх є тісний її зв'язок з криміногенним середовищем. Такий зв'язок має опосередкований характер, де проміжною ланкою виступає кримінальна субкультура неповнолітніх.

Підсумовуючи, можна зробити висновок, що детермінантами негативного впливу, який створює умови злочинності неповнолітніх, можуть виступати засоби масової інформації, що поширюють інформаційну продукцію з елементами агресії та насильства.

Викладене свідчить, що детермінанти злочинності у нашому суспільстві пов'язують в основному з пережитками минулого. Але головне джерело слід шукати все ж таки у серйозних проблемах економіки, які породжують соціальну несправедливість, нерівність становища окремих соціальних груп.

Отже, злочинність неповнолітніх в Україні – це феномен, пов'язаний із суперечливими процесами, які відбуваються в економіці та соціальній сфері. Особливістю злочинності неповнолітніх в Україні є ще й окремі тенденції, що складаються під впливом соціально-психологічних чинників. Це передусім такі: втрата значною частиною молоді загальноновизнаних людських ідеалів у сфері соціального життя; втрата поваги та довіри молоді до правоохоронних органів; релігійна нетерпимість; пияцтво; наркоманія, токсикоманія; правовий нігілізм.

ЛІТЕРАТУРА

1. С. Поволоцька «До питання про дослідження злочинності неповнолітніх» // Право України, 2002, № 11 ст. 120 – 123;
2. Л. Дубчак «Злочинність неповнолітніх як віддзеркалення недоліків шкільного та вузівського виховання» // Підприємництво, Господарство і Право, 2006, № 7 ст. 46 – 47;
3. Ю. Заросинський, О. Заросинський «Причини і умови злочинності неповнолітніх потребують теоретичного і практичного розроблення» // Право України, 2004, № 3 ст. 64 – 65;
4. В. Веселуха «Соціальний і правовий статус неповнолітніх і його вплив на віктимну поведінку» // Право України, 1999, №7 ст. 93 – 97;
5. Ю. Завгородня «Детермінація злочинності неповнолітніх в Україні» // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, 2010, № 1 ст. 201 – 205;
6. Г. Дідківська «Механізм впливу факторів сімейного неблагополуччя на злочинність неповнолітніх», // Підприємництво, Господарство і право, 2009, № 1 ст. 118 – 119;
7. Ю. Абросімова «Загальносоціальні причини та умови злочинності неповнолітніх в Україні» // Підприємництво, Господарство і Право, 2005, № 8 ст. 137 – 140;
8. О. Бугера «Умови злочинності неповнолітніх: роль засобів масової інформації» // Право України, 2007, № 12 ст. 102 – 104;
9. О. Бугера «Засоби масової інформації: проблема вдосконалення діяльності щодо запобігання протиправної поведінки неповнолітніх» // Підприємництво, Господарство і Право, 2005, № 7 ст. 70 – 71.
- 10.

Денежко Олександр Валерійович
курсант 4 курсу факультету з підготовки слідчих
Дніпропетровського державного університету
внутрішніх справ
м.Дніпропетровськ
Науковий керівник: Однолько І.В.
кандидат юридичних наук

ДЕЯКІ АСПЕКТИ СУТНОСТІ КРИМІНОЛОГІЧНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ ЗЛОЧИНІВ У БЮДЖЕТНІЙ СФЕРІ

Україна, як і інші держави проголошена соціальною, правовою державою (ст. 1 Конституції України [1]), кошти бюджету спрямовуються, насамперед, на реалізацію соціальних та економічних програм, і ці програми повинні захищати права та інтереси громадян, особливо найбільш незахищених категорій. В наш час, посягання на кошти бюджету для людей, які займають високі посади та особи, які наділені службовими повноваженнями, є джерелом стабільної наживи, лишнього прибутку щодо розподілу та використання бюджетних коштів.

У наш час питанням кримінально-правової та кримінологічної характеристики злочинів у сфері економіки загалом та бюджету України зокрема, займалися такі видатні українські вчені як: Андрушко П.П., Бойко А.М., Волобуєв А.Ф., Гуторова Н.О., Даньшин І.М., Дудоров О.О., Титаренко О.О. та ін. Дисертаційними дослідженнями займалися Гладун О.З., Тихонова О.В., Волинець Р.А. Кримінологічна характеристика та запобігання органами внутрішніх справ злочинам, пов'язаним з незаконним використанням бюджетних коштів, розглядалися в дисертації Руфанової В.М.